

Asia: VN/5969/2019

Selvitys ei-kaupallisen sijaissyntyjärjestelyn sallimisesta

Taustaselvitys

Määritelmät

Seta pitää erinomaisena, että selvityksessä ilmiön määrittelyssä on omaksuttu sukupuolineutraalit käsitteet uudemman vanhemmuutta koskevan lainsäädännön suuntaviivojen mukaisesti.

Tieteellinen tutkimustieto

-

Sijaissynty Suomessa

-

Sijaissyntyä koskeva kansainvälinen lainsäädäntö

-

Kansallinen malli

Rinnasteiset sääntelymallit

-

Sijaissyntyjärjestelyiden valvonta

-

Aiottuja vanhempia koskevat edellytykset

Seta pitää tärkeänä, että sijaissyntysääntelyn lähtökohtana pitää olla se, että kaikkien niiden henkilöiden kohdalla, joille raskaaksi tuleminen ja/tai synnyttäminen ei ole mahdollista tai turvallista, tulee voida harkita sijaissyntyjärjestelyn mahdollisuutta. Tämän toteuttamisessa yhdenvertaisuuden tulee olla kantava periaate.

Kuten Sateenkaariperheet ja Simpukka huomauttavat, sääntelyssä on kiinnitettävä huomiota siihen, että Suomessa on katsottu, ettei hedelmöityshoidoissa ole enää mahdollista rajata hoitoja

esimerkiksi perhemuodon ja seksuaalisen suuntautumisen perusteella. Näin ollen ei voi ajatella, että sijaissyntyneiden osalta poikettaisiin tästä periaatteesta. Lisäksi on huomioitava uusi sukupuolen vahvistamista koskeva laki, joka mahdollisti hedelmöityshoitojen antamisen oikeudellisesta sukupuolesta riippumatta.

Seta pitää tärkeänä sitä, että mahdollisuus harkita sijaissyntytystä on myös cissukupuolisilla itsellisillä miehillä ja miespareilla sekä transsukupuolisilla naisilla. Lisäksi olennaista olisi myös mainita, että sijaissyntyminen on mahdollista myös henkilöille, jotka kokevat sukupuoli- tai kehodysforiaa, joka joissain tilanteissa estää raskaaksi tulemisen tai tekee siitä vaarallista henkilön terveydelle. Lisäksi on tarpeen huomioida, että useisiin intersukupuolisuuden tiloihin liittyy kyvyttömyys raskauteen.

Seta ei kannata sitä, että sääntelyssä edellytettäisiin geneettistä yhteyttä. Tilannetta tulisi tässä verrata lahjasoluhoidoihin, joissa Suomen lainsäädäntö ei vaadi geneettistä yhteyttä kumpaankaan vanhempaan.

Sijaissyntytäjää koskevat edellytykset

Seta pitää tärkeänä, ettei sijaissyntytäjäksi ryhtymiseen aseteta perustettomia vaatimuksia, kuten että sijaissyntytjä ei voisi olla henkilö, joka elää avo- tai avioliitossa tai että sijaissyntytjä on äidin läheinen. Seta katsoo, että sijaissyntytjä voi elää avo- tai avioliitossa ja voi olla myös aiotuille vanhemmille aiemmin tuntematon henkilö.

Muut hoidon edellytykset

-

Raskauden kulku ja lapsen syntymä

-

Korvaukset sijaissyntytysjärjestelyistä

-

Vanhemmuuden vahvistaminen ja jälkikäteinen tuki

Olisi tärkeää, että sopimus vanhemmuudesta voitaisi ennakoida jo ennen syntymää, ei adoption kaltaisesti jälkikäteen.

Ehdotuksen vaikutukset

-

Muuta kansallisesta mallista

-

Muuta

Muuta lausuttavaa

Seta pitää sijaissynnytystä koskevaa selvitystä tärkeänä. Seta katsoo, että Sijaissynnytysten lähtökohdaksi tulee asettaa selkeä toimintamalli, joka varmistaa lapsen oikeudet, turvaa sijaissynnyttäjän aseman sekä toteuttaa yhdenvertaisuutta ja syrjimättömyyttä. Vain selkeän toimintamallin säätämällä lailla voidaan varmistaa kaikkien osapuolten oikeuksien toteutuminen ja lapsen etu. Sijaissynnytyjärjestelyiden pitää olla avoimia sateenkaariperheille samoin edellytyksin kuin muille perheille.

Tarjamo Kerttu
Seta ry